

Grundläggande granskning Gr 6/2020

Måltidsnämnden i Skellefteå år 2020

Fotograf: Mattias Andersson

Mars 2021
Clara Wiklund
Revisionskontoret
Diarienummer: REV 13-2020

Innehåll

1. Sammanfattande analys	3
Rekommendation	3
2. Bakgrund	4
Iakttagelser i 2019 års granskning	4
Syfte och revisionsfrågor	4
Avgränsningar	5
Revisionskriterier	5
Metod	5
3. Nämndens uppdrag	5
Kommunallagen	5
Fullmäktiges uppdrag till nämnden	5
Samverkansavtal	6
Fullmäktiges mål	6
Nämndens verksamhetsplan	6
4. Nämndens verksamhet under år 2020	7
Nämndens styrdokument och protokoll	7
Nämndens ekonomistyrning	8
Nämndens arbete med intern kontroll	9
Nämndens uppföljning av verksamhetsmål	11
Åtgärder med anledning av iakttagelser år 2019	12
5. Svar på revisionsfrågor	13
Rekommendation	13

1. Sammanfattande analys

Vi bedömer att måltidsnämnden hade en tillräcklig måluppfyllelse år 2020. Vår granskning visar att nämnden uppfyllde sina målsättningar. Nämnden redovisade vid årets slut ett balanserat överskott med 4,3 miljoner kronor.

Vår samlade bedömning är att nämnden i huvudsak hade en tillfredställande styrning och kontroll över sitt ansvarsområde. Granskningen visar att redovisningen av måluppfyllelsen var väl strukturerad. Nämndens mål och indikatorer var mätbara. Nämnden hade också i hög grad beslutat om grundläggande styrdokument för sin verksamhet. Vi bedömer dock att nämnden bör besluta om en samlad delegationsordning. Vi bedömer också att kvaliteten i nämndens internkontrollarbete kan fortsätta utvecklas. Bland annat fanns det vissa brister i redovisningen av kontrollerna.

Rekommendation

Vi rekommenderar måltidsnämnden att:

- Besluta om en samlad delegationsordning där nämndens samtliga delegationer tydligt framgår.

Rekommendationen kommer att följas upp i nästa års granskning.

2. Bakgrund

Styrelser och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med mål, beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Styrelserna och nämnderna ansvarar också för återrapporteringen till fullmäktige.

Revisorerna ska enligt kommunallagen årligen granska styrelser, nämnder och fullmäktigeberedningar. Revisorerna ska pröva om styrelser och nämnder säkerställt att verksamheten är genomförd på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. I granskningen ingår också att pröva om räkenskaper är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. I sin revisionsplan för år 2020 beslutade revisorerna att genomföra grundläggande granskningar av Region Västerbottens samtliga styrelser och nämnder. Denna granskning avser den gemensamma måltidsnämnden där Region Västerbotten och Skellefteå kommun är samverkande parter. Nämnden ansvarar för måltidsproduktionen vid Skellefteå lasarett.

Iakttagelser i 2019 års granskning

Revisorerna bedömde att nämnden hade en tillräcklig måluppfyllelse för år 2019 och att nämnden i huvudsak hade en tillfredställande styrning och kontroll över sitt ansvarsområde. Nämnden redovisade för år 2019 ett balanserat överskott på 3,1 miljoner kronor.

Granskningen visade att redovisningen av måluppfyllelsen var väl strukturerad. Nämndens mål och indikatorer var mätbara. Nämnden hade också i hög grad beslutat om grundläggande styrdokument för sin verksamhet. Revisorerna bedömde dock att kvaliteten i nämndens internkontrollarbete kunde fortsätta utvecklas. Bland annat fanns det vissa brister i redovisningen av kontrollerna.

Revisorerna rekommenderade nämnden att besluta om en samlad delegationsordning och en rutin för återanmälan av beslut fattade på delegation.

Nämndens yttrande över 2019 års granskning

Den 18 maj 2020 yttrade sig måltidsnämnden över 2019 års granskning. Nämnden uppdrog till förvaltningschefen att ta fram en samlad delegationsordning och rutin för återanmälan av beslut fattade på delegation. Den 14 september 2020 fastställde nämnden en samlad delegationsordning. Vad gällde rutin för återanmälan av delegationsbeslut beslutade nämnden att beslut fattade på delegation ska anmälas på närmast följande nämndsmöte.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge underlag till revisorernas för deras ansvarsprövning av måltidsnämnden. För detta har följande revisionsfrågor besvarats i granskningen:

- Har måltidsnämnden en tillräcklig måluppfyllelse?
- Har måltidsnämnden haft en tillräcklig styrning och kontroll över verksamheten inom sitt ansvarsområde?
- Har måltidsnämnden en tillräckligt utvecklad redovisning av måluppfyllelsen?

- Har måltidsnämnden agerat tillräckligt med anledning av rekommendationerna i föregående års granskning?

Avgränsningar

Granskningen avser måltidsnämndens verksamhet år 2020. Granskningen omfattar inte om måltidsnämnden säkerställt att räkenskaperna är rättvisande.

Revisionskriterier

Vår bedömning av måltidsnämndens ansvarsutövande utgår från:

- Kommunallagen (2017:725) kap. 6 § 6
- Fullmäktiges reglemente för nämnden
- Samverkansavtal mellan Region Västerbotten och Skellefteå kommun

Metod

Granskningen är genomförd med stöd av revisionskontorets program för grundläggande granskning av nämnd. Programmet innehåller delar för granskning av nämndernas verksamhetsplaner, protokoll, delårsrapporter, årsrapporter, ekonomistyrning, följsamhet till regler och rutiner och uppföljning av tidigare års granskningar.

Revisionsrapporten är kvalitetssäkrad genom att den har granskats av annan sakkunnig inom revisionskontoret samt att tjänstepersoner inom nämndens verksamhetsområde har fått möjlighet att lämna synpunkter på rapportens innehåll.

3. Nämndens uppdrag

Måltidsnämnden är en gemensam nämnd för Region Västerbotten och Skellefteå kommun. Nämnden ansvarar för måltidsproduktionen vid Skellefteå lasarett. I lasarettsköket *Arom kök och restaurang* tillagas mat till patienter och anställda på sjukhuset. Köket tillagar även mat till äldreboenden och för hemleverans till äldre.

Kommunallagen

Enligt kommunallagens 6 kap. 6§ ansvarar varje nämnd för att bedriva verksamhet inom sitt ansvarsområde i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt följer de lagar och regler som gäller för verksamheten. Nämnden ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detta är tillämpligt även på gemensamma nämnder och således även på den gemensamma måltidsnämnden.

Fullmäktiges uppdrag till nämnden

Landstingsfullmäktige och Skellefteå kommunfullmäktige fastställde år 2013 ett reglemente för måltidsnämnden. Reglementet reviderades i slutet av år 2014. Av reglementet framgår att nämnden ansvarar för måltidsproduktion i enlighet med det samverkansavtal som kommunen och landstinget tecknat.

Samverkansavtal

Av samverkansavtalet från år 2015 framgår att Västerbottens läns landsting (nuvarande Region Västerbotten) och Skellefteå kommun är samverkande parter i den gemensamma nämnden. Nämnden ska enligt avtalet ingå i Skellefteå kommuns organisation. Det innebär bland annat att Skellefteå kommun är ansvarig för beredningen och verkställigheten av nämndens beslut.

Skellefteå kommun ska enligt avtalet fastställa budgeten för nämnden i samråd med Region Västerbotten. Nämndens förslag till budget ska rapporteras till regionen. Av avtalet framgår också att nämnden ska rapportera verksamhet och ekonomi i samband med tertial- och årsbokslut.

Fullmäktiges mål

Skellefteå kommun är värdkommun för måltidsnämnden och nämnden ingår i kommunens organisation. Av regionfullmäktiges regionplan för år 2020 framgår endast att måltidsnämnden hanteras enligt särskild ordning. I september 2019 fastställde Skellefteå kommunfullmäktige målet *Begränsad klimatpåverkan* för måltidsnämnden.

Nämndens verksamhetsplan

Måltidsnämnden följer Skellefteå kommuns rutiner för planering och uppföljning. Skellefteå kommuns målstyrningsmodell innebär att kommunfullmäktige fastställer verksamhetsmål för nämnderna. För år 2020 beslutade kommunfullmäktige om målet *Begränsad klimatpåverkan* för måltidsnämndens ansvarsområde. Måltidsnämnden beslutade i december 2019 om aktiviteter och indikatorer för att följa upp målen.

Nämndens mål för år 2020 var:

1. Begränsad klimatpåverkan

Nämnden beslutade att följa upp målet via tre indikatorer:

- 1.1. Andel närproducerade livsmedel (indikator: inköpt andel på minst 20%)
- 1.2. Andel svenska livsmedel (indikator: inköpt andel på minst 60%)
- 1.3. Minska matsvinnet i kök (indikator: genomföra tre aktiviteter som minskar kökssvinnet).

Av nämndens beslut framgick kriterier för måluppfyllelse. För de tre indikatorerna framgick målvärde. Ingen av indikatorerna hade ett redovisat ingångsvärde. Det framgick inte heller när målen skulle följas upp.

Vår kommentar

Granskningen av måltidsnämndens verksamhetsplan visar att strukturen följer Skellefteå kommuns målstyrningsmodell. Det framgår med vilka mått och indikatorer nämndens mål ska följas upp och nämndens mål och indikatorer är mätbara. Det är positivt att nämnden har angett målvärde för indikatorerna. Det saknas dock ingångsvärden för indikatorerna och när de skulle följas upp.

4. Nämndens verksamhet under år 2020

Nämndens styrdokument och protokoll

Nämnden har under år 2020 haft fyra protokollförda sammanträden. Måltidsnämnden har rapporterat till Region Västerbotten i enlighet med samverkansavtalet.

Av tabellen nedan framgår i vilken grad nämnden beslutade om grundläggande styrdokument.

Styrdokument	Beslut	Vår kommentar
Underlag för regionplan och budget för 2020	Ja	2019-02-11 § 2. Rapporterat till Region Västerbotten.
Verksamhetsplan år 2020	Ja	2019-12-09, § 29. Enligt Skellefteå kommuns rutin.
Budget år 2020	Ja	2019-12-09, § 25. Rapporterat till Region Västerbotten.
Internkontrollplan 2020	Ja	2019-12-09, § 26. Rapporterat till Region Västerbotten.
Delegationsordning	Ja	2020-09-14, § 22
Rutin för att anmäla delegationsbeslut	Ja	2020-09-14, § 21. Beslut fattade på delegation ska anmälas på närmast följande nämndsmöte.
Attestordning	Ja	2019-12-09, § 25
Dokumenthanteringsplan	Ja	2018-12-11, § 28
Rutin för ärendeberedning	Ja	2017-05-09, § 10
Delårsrapport per 30 april 2020	Ja	2020-05-18, § 10. Rapporterat till Region Västerbotten.
Delårsrapport per 31 augusti 2020	Ja	2020-09-14, § 20. Rapporterat till Region Västerbotten.
Årsrapport för år 2020	Ja	2021-02-15, § 1. Rapporterat till Region Västerbotten.

Nämndens delegationsordning

Enligt kommunallagen kan en nämnd ge i uppdrag åt bland annat en ledamot eller en anställd att fatta beslut på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden (kap. 6 § 37). Granskningen år 2019 visade att nämnden hade beslutat om ett dokument med hänvisningar till protokoll med nämndens beslut om delegationer. Revisorerna rekommenderade dock att nämnden skulle besluta om en samlad delegationsordning där det tydligt framgick vilka beslut och till vem nämnden hade delegerat beslutsrätt till. Revisorerna bedömde också att nämnden behövde besluta om när delegationsbeslut skulle återanmälas till nämnden.

I september 2020 beslutade nämnden visserligen om ett samlat dokument för delegationsbeslut. Det samlade dokumentet är dock i stort sett detsamma som det nämnden beslutade om för år 2019. Av det samlade dokumentet framgår det inte i vilket ärende eller viss grupp av ärenden som nämnden delegerat samt till vem som nämnden uppdrar att besluta på nämndens vägnar. Vid sammanträdet i september 2020 beslutade nämnden att beslut fattade på delegation ska anmälas på närmast följande nämndsmöte.

Nämndens hantering av Covid-19

Av nämndens protokoll framgår att nämnden under året löpande fått information om hur pandemin påverkat verksamheten och vilka åtgärder verksamheten vidtagit. Av nämndens årsrapport framgår att verksamheten har tagit fram en krisplan med åtgärder för att kunna hantera olika scenarion. Exempelvis har fler kockar utbildats för att kunna täcka upp vid hög sjukfrånvaro och säkerställa kökets drift. Ett krislager för att säkerställa tillgång till handsprit, engångsmaterial med mera har verksamheten också skapat.

Av nämndens årsrapport framgår att Covid-19 inte har bidragit till ökade livsmedelspriser för år 2020. Prisökningen för livsmedel för år 2020 var något lägre än för år 2019. Nämnden bedömde dock att risken fanns att pandemin kommer påverka livsmedelspriser och utbudet hos grossist framöver.

Vår kommentar

Det är positivt att nämnden har beslutat om grundläggande styrdokument och rapporterat till Region Västerbotten enligt samverkansavtalet. I september 2020 beslutade nämnden om ett samlat dokument med hänvisningar till nämndens beslut att delegera beslutsrätt. Likt föregående år anser vi att det inte är tillräckligt. Vi rekommenderar nämnden att besluta om en delegationsordning, där det tydligt framgår vilka ärenden som nämnden delegerat beslutsrätt för och till vem. Det är positivt att nämnden beslutat om när delegationsbeslut ska återanmälas.

Nämnden höll sig under året informerad om verksamhetens hantering av Covid-19.

Nämndens ekonomistyrning

Nämndens beredning av 2020 års budget

Måltidsnämnden lämnade inför år 2020 ett underlag till regionstyrelsen och kommunstyrelsen för plan och budget 2020. I december 2019 beslutade nämnden om sin detaljbudget för år 2020. Enligt protokollet utgick budgeten från givna planeringsförutsättningar, nämndens styrkort och reglemente. Nämndens planerade intäkter uppgick till totalt 47 miljoner kronor och kostnaderna till 47,2 miljoner kronor. Den tilldelade ramen för den politiska verksamheten var 0,08 miljoner kronor.

Nämndens agerande under år 2020

Vår granskning av nämndens protokoll visar att måltidsnämnden tog del av ekonomiska tertialrapporter under året. Resultatet per april 2020 visade ett underskott på 0,8 miljoner kronor. Nämnden prognostiserade ett överskott på 3,1 miljoner kronor vid årets slut. Prognosen utgick från redovisade kostnader och intäkter samt överföringen av överskottet från år 2019. Resultatet per augusti 2020 visade ett underskott på 1,1 miljoner kronor. Tack vare nämndens överförda överskott från år 2019 prognostiserade nämnden ett överskott på 3,1 miljoner kronor vid årets slut. Av delårsrapporten framgick att prognosen var något osäker då konsekvenserna av Covid-19 var osäkra.

Vid årets slut redovisade nämnden ett positivt resultat på 1,1 miljoner kronor. Det balanserade resultatet med överföringen från 2019 var 4,3 miljoner kronor. Nämnden förklarade i årsrapporten att överskottet berodde på att avsatta medel för

reparationer, anpassningar och inventarier använts i låg utsträckning. Detta på grund av att utvecklingsinsatser hade pausats med anledning av Covid-19. Nämnden äskade om att balansera resultatet till år 2021.

Vår kommentar

Nämnden redovisade ett positivt resultat för år 2020. Det framgick av protokoll att nämnden under året tagit del av den ekonomiska uppföljningen och gjort bedömningar av resultatutvecklingen. Nämnden bedömde i båda delårsrapporterna 2020 ett överskott, vilket också stämde med årsutfallet. Nämnden följer Skellefteå kommuns rutin och mall för ekonomisk uppföljning.

Nämndens arbete med intern kontroll

Måltidsnämnden utgår från Skellefteå kommuns riktlinjer för arbetet med intern kontroll.

Risikanalyser och internkontrollplan för år 2020

I december 2019 beslutade nämnden om en internkontrollplan för år 2020. Enligt protokollet var internkontrollplanen anpassad till nämndens verksamhetsområde. I risikanalyserna hade fem risker bedömts utifrån sannolikhet och konsekvens. Fyra risker bedömdes som medelhöga, medan en risk bedömdes som låg. Riskerna med medelhög risk fanns med i nämndens internkontrollplan:

- Risk att grossist höjer priset på avtalade varor mer än vad som är reglerat i livsmedelsavtalet.
- Risk att anställd inom Arom för personlig vinning tar emot gåvor.
- Risk att för fel temperaturer i kylar och frysar.
- Risk att matgäster med specialkost får fel kost

Av internkontrollplanen framgick med hjälp av en tabell vilka kontroller som skulle genomföras, när de skulle genomföras samt vem som var ansvarig för kontrollen. Beskrivningen av kontrollerna var översiktlig.

Uppföljning av arbetet med intern kontroll för år 2020

Enligt Skellefteå kommuns rutin följde nämnden upp arbetet med internkontroll i samband med årsrapporten för 2020. Nämnden bedömde att internkontrollen varit tillräcklig och fungerat på ett tillfredsställande sätt. I tabellform redovisades vilka kontroller som hade genomförts, när kontrollerna genomförts och deras resultat. Av uppföljningen framgick också bedömning av respektive kontrollresultat. Samtliga kontroller bedömdes som gröna, det vill säga att kontrollerna inte visade några brister. Redovisningen av kontrollerna och resultaten var översiktlig.

Av tabellen nedan framgår nämndens arbete med intern kontroll utifrån ett antal kontrollfrågor i revisionskontorets granskningsprogram.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
Risکاناليس و internkontrollplan		
Har nämnden säkerställt att det finns dokumenterade riskbedömningar?	Ja	
Har nämnden beslutat om en internkontrollplan?	Ja	2019-12-09 § 26
Har nämnden säkerställt att internkontrollplanen är ändamålsenlig?	Nej	Nämnden har visserligen beslutat om kontrollaktiviteter. Utifrån beskrivningarna av aktiviteterna bedömer vi dock att det inte är tillräckligt för att säkerställa att identifierade risker kontrolleras.
Uppföljning		
Har nämnden följt upp arbetet med intern kontroll?	Ja	Nämnden har följt upp kontrollerna och bedömt resultatet av kontrollerna.
Har nämnden säkerställt att kontrollerna i internkontrollplanen är genomförda med tillräcklig kvalitet?	Delvis	Nämnden har redovisat resultat för alla aktiviteter. Vi bedömer att redovisningen inte är tillräcklig för att bedöma om kontrollerna är genomförda med tillräcklig kvalitet.
Har nämnden beslutat om tillräckliga åtgärder i händelse av att den interna kontrollen visat på brister?	-	Nämnden har utifrån resultatet av kontrollerna bedömt att det inte fanns brister.
Har nämnden i samband med årsrapporten rapporterat resultatet från uppföljningen av den interna kontrollen till regionstyrelsen?	Ja	

Vår kommentar

Vi bedömer att nämndens arbete med internkontroll har utvecklats sedan år 2019. Nämndens internkontrollplan utgår från en riskanalys av nämndens verksamhetsområde. Det är positivt att nämnden har bedömt resultatet av kontrollerna och arbetet med internkontroll. Vi anser dock att trots att nämnden utvecklat sin internkontrollplan och uppföljning, finns det fortfarande vissa brister. Exempelvis är uppföljningen översiktlig och det framgick inte tydligt hur kontrollerna har genomförts. Redovisningen av resultatet är också översiktligt, vilket försvårar värderingen av resultatet.

Nämndens uppföljning av verksamhetsmål

Revisorerna ska enligt kommunallagen bedöma om nämnden har en tillräcklig måluppfyllelse i förhållande till fullmäktiges övergripande mål. Revisorerna ska också bedöma om nämndens redovisning av måluppfyllelsen är tillräckligt utvecklad.

Måltidsnämnden har under år 2020 upprättat delårsrapporter per april och augusti samt en årsrapport.

Delårsrapporter per april och augusti 2020

Av nämndens delårsrapporter framgick viktiga händelser under perioden, uppföljning av nämndens mål och ekonomi samt prognos om verksamhets- och ekonomiskt resultat vid årets slut.

I delårsrapporten per augusti 2020 följde nämnden upp de indikatorer som mätte målet *Begränsad klimatpåverkan inom livsmedel*. Av redovisningen framgick att nämnden gjorde bedömningen att målet kommer vara uppnått vid årets slut. Av tabellen nedan framgår resultatet och nämndens prognos för sitt mål.

Mål och indikatorer	Prognos
Begränsad klimatpåverkan inom livsmedel	● Grön
Andel inköpta närproducerade livsmedel minst 20 %	20,5 %
Andel inköpta svenska livsmedel minst 60 %	69 %
Genomföra 3 aktiviteter för att minska matsvinnet i kök	3 genomförda

Årsrapporten

Den 15 februari 2021 beslutade måltidsnämnden om sin årsrapport för år 2020. Rapporten beskrev måltidsverksamheten under året. Av årsrapporten framgick viktiga händelser under året, uppföljning av nämnden mål och ekonomi. Nämnden följde upp samtliga indikatorer. Samtliga indikatorer hade positiva resultat och nämnden bedömde att nämndens mål var uppfyllt. Av tabellen nedan framgår resultat och nämndens bedömning av måluppfyllelsen.

Mål och indikatorer	Resultat
Begränsad klimatpåverkan inom livsmedel	● Grön
Andel inköpta närproducerade livsmedel minst 20 %	21 %
Andel inköpta svenska livsmedel minst 60 %	71 %
Genomföra 3 aktiviteter för att minska matsvinnet i kök	5 genomförda

Vår kommentar

Vår bedömning är att nämnden hade en tillräcklig måluppfyllelse för år 2020. Redovisningen av måluppfyllelsen i årsrapporten var väl strukturerad.

Åtgärder med anledning av iakttagelser år 2019

I tabellen nedan har vi sammanställt i vilken grad nämnden vidtog tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2020 års granskning.

Rekommendationer 2019 års granskning	Tillräckliga åtgärder	Vår kommentar
Besluta om en samlad delegationsordning där nämndens samtliga delegationer framgår.	Nej	Nämnden har förvisso beslutat om ett dokument med hänvisningar till nämnden beslut om delegationer. Vi bedömer dock att det inte är tillräckligt.
Beslut om en rutin för återanmälan av beslut fattade på delegation.	Ja	2020-09-14, § 21. Beslut fattade på delegation ska anmälas på närmast följande nämndsmöte.

5. Svar på revisionsfrågor

Vi bedömer att måltidsnämnden hade en tillräcklig måluppfyllelse år 2020. Vår granskning visar att nämnden uppfyllde sina målsättningar och att dessa var i enlighet med fullmäktiges övergripande mål. Vår samlade bedömning är att nämnden i huvudsak hade en tillfredställande styrning och kontroll över sitt ansvarsområde.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
Har måltidsnämnden en tillräcklig måluppfyllelse?	 JA	
Har måltidsnämnden haft en tillräcklig styrning och kontroll över verksamheten inom sitt ansvarsområde?	 DELVIS	Nämnden har beslutat om grundläggande styrdokument och utvecklat sitt arbete med intern kontroll. Vi bedömer dock att nämndens delegationsordning behöver förtydligas samt att internkontrollarbetet kan utvecklas ytterligare.
Har måltidsnämnden en tillräckligt utvecklad redovisning av måluppfyllelse?	 JA	
Har måltidsnämnden agerat tillräckligt med anledning av rekommendationerna i föregående års granskning?	 DELVIS	De brister som uppmärksammades i 2019 års granskning kvarstår till viss del.

Rekommendation

Vi rekommenderar nämnden att arbeta med följande område:

- Besluta om en samlad delegationsordning där nämndens samtliga delegationer tydligt framgår.

Umeå den 15 mars 2021

Clara Wiklund
Sakkunnig

Revisionskontoret
Region Västerbotten